

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน

อำเภอเก้าเลี้ยว

จังหวัดนครสวรรค์

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริต ถ้าเกิดแล้วจะมีผลกระทบในทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริตคือการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่คาดไม่ถึง โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งมีใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน เป็นองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน จึงได้ประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑ วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นกลไกประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่เกิดการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดมาก่อนโอกาสที่จะประสบปัญหาก็จะน้อยกว่า หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า เพราะได้มีการป้องกันเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานเป็นประจำ

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

๒ การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการโต้ตอบความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติ ที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ post-decision

๓ กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กรตามมาตรฐาน coso ๒๐๑๓ (committee of sponsoring organization of the treadway commission) ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม

- หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหารมีอำนาจสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง

- หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมควบคุม

- หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร

- หลักการที่ ๑๓ องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การดำเนินการควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้
- หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

๔ ปัจจัย/องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

ปัจจัย/องค์ประกอบที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย แรงกดดัน หรือ แรงจูงใจ หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ ควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต

๕ ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๖ ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑ การระบุความเสี่ยง

๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

๕ แผนบริหารความเสี่ยง

๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

วิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่างๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบกับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ด้าน

(✓) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

( ) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

( ) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากร

ภาครัฐ

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน

ชื่อกระบวนการ ส่วนงานนิติการ

ผู้รับผิดชอบ นายณัฐพงศ์พันธ์ บัวผัน

ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	know factor	unknow factor
เนื่องจากปัจจุบันมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ซึ่งเป็นระเบียบใหม่ออกมา อาจส่งผลให้บุคลากรขาดความเข้าใจ ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ได้		✓

ตารางที่ ๑ อธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต เช่น รูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้นและควรอธิบายพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียด ชัดเจน มากที่สุด

- ความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Know factor

- ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิดขึ้น ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Unknow factor

- หน่วยงานสามารถปรับเปลี่ยนได้โดยไม่ระบุว่าเป็นประเภท Know factor หรือ Unknow factor

ตารางที่ ๒ ตารางการประเมินความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริต	การประเมินความเสี่ยง		ระดับความเสี่ยงการทุจริต (โอกาส x ผลกระทบ)
	โอกาสเกิด การทุจริต	ผลกระทบ ที่เกิดขึ้น	
เนื่องจากปัจจุบันมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ซึ่งเป็นระเบียบใหม่ออกมา อาจส่งผลให้บุคลากรขาดความเข้าใจ ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ได้	ต่ำ = ๒	ต่ำ = ๒	(๒ x ๒ = ๔) ระดับความเสี่ยงต่ำ

ตารางที่ ๓ ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix)

สถานะสีเขียว	: ความเสี่ยงระดับต่ำ (๑ - ๔ คะแนน)
สถานะสีเหลือง	: ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ - ๙ คะแนน) สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างการปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
สถานะสีส้ม	: ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๕ คะแนน) เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
สถานะสีแดง	: ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๖ - ๒๕ คะแนน) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๔ แบบรายงานผลการประเมินความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖
หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคิน

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาคินคุณธรรม
รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยง เนื่องจากปัจจุบันมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ซึ่งเป็นระเบียบใหม่ออกมา อาจจะส่งผลให้บุคลากรขาดความ เข้าใจ ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดใน การปฏิบัติหน้าที่ได้	มาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ๑ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศหลักเกณฑ์ต่างๆให้บุคลากรใน องค์กรทราบโดยทั่วไปหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ขององค์กร ๒ สร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากร โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงานต่างๆอย่างต่อเนื่อง ๓ สร้างแรงจูงใจและพัฒนาให้เกิดการสร้างระบบ หรือนวัตกรรม หรือ เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการป้องกันการทุจริตและลดการใช้ดุลพินิจ ของเจ้าหน้าที่รัฐ มีการยืนยันด้วยเอกสารหลักฐาน

หมายเหตุ รอบ ๑ ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

(นายณัฐพงศ์พันธ์ บัวผัน)
นิติกรปฏิบัติการ